

POSTANOWIENIE

Dnia 24 lipca 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Andrzej Stępka

po rozpoznaniu w dniu 24 lipca 2024 r. na posiedzeniu bez udziału stron
w sprawie **S. H.**

oskarżonego z art. 62 § 2 k.k.s. i inne,
skargi obrońcy oskarżonego na wyrok Sądu odwoławczego - Sądu Okręgowego w
Przemyślu z dnia 14 marca 2024 r., sygn. akt II Ka 273/23,
uchylający wyrok Sądu Rejonowego w Przemyślu
z dnia 22 sierpnia 2023 r., sygn. akt II K 276/23 –
i przekazujący sprawę do ponownego rozpoznania,
na podstawie art. 539e § 2 *in principio* k.p.k. *a contrario*

p o s t a n o w i ł

**oddalić skargę, a kosztami postępowania skargowego obciążyć
oskarżonego.**

UZASADNIENIE

S.H. został oskarżony o to, że, pełniąc funkcję prezesa zarządu w podmiocie
G. Sp. z o.o. z siedzibą w K., a zarazem będąc osobą odpowiedzialną za sprawy
gospodarcze i finansowe spółki w R. woj. [...], prowadząc działalność gospodarczą
posługując się nierzetelną fakturą potwierdzającą czynność, która faktycznie nie
została wykonana, w złożonej Naczelnikowi [...] Urzędu Skarbowego w R. deklaracji
w podatku od towarów i usług za sierpień [...] r. podał dane niezgodne ze stanem

rzeczywistym, wprowadzając organ w błąd i narażając na nienależny zwrot należności publicznoprawnej w kwocie 30.106 zł w zakresie podatku naliczonego wynikającego z faktury [...] z dnia [...] r. wystawionej przez T. Sp. z o.o., tj. o przestępstwo skarbowe z art. 62 § 2 k.k.s. w brzmieniu sprzed nowelizacji z dnia 1 grudnia 2016 r. (Dz. U. z 2016 r., poz. 2024) i art. 76 § 2 k.k.s. w zw. z art. 7 § 1 k.k.s. w zw. z art. 9 § 3 k.k.s.

Sąd Rejonowy w Przemyśle wyrokiem z dnia 22 sierpnia 2023 r., sygn. akt II K 276/23, na podstawie art. 17 § 1 pkt 6 k.p.k. w zw. z art. 113 § 1 k.k.s. umorzył postępowanie w niniejszej sprawie. Na podstawie art. 632 pkt 2 k.p.k. stwierdził, że koszty procesu ponosi Skarb Państwa i zasądził od Skarbu Państwa na rzecz oskarżonego S. H. kwotę 1.080 zł tytułem wydatków w związku z ustanowieniem w sprawie obrońcy.

Apelację od tego wyroku wniósł oskarżyciel publiczny - [...] Urząd Celno-Skarbowy w P., podnosząc obrazę przepisów postępowania, a to art. 17 § 1 pkt 6 k.p.k. w zw. z art. 113 § 1 k.k.s. poprzez umorzenie postępowania wobec przyjęcia, że doszło do przedawnienia karalności.

Sąd Okręgowy w Przemyśle wyrokiem z dnia 14 marca 2024 r., sygn. akt II Ka 273/23, uchylił zaskarżony wyrok w całości i sprawę przekazał do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Przemyśle.

Obrońca oskarżonego na podstawie art. 539a § 1 i § 2 k.p.k. wniósł skargę na wyrok Sądu Okręgowego w Przemyśle i na podstawie art. 539a § 3 k.p.k. zaskarżonemu wyrokowi zarzucił rażące naruszenie prawa, a to art. 17 § 1 pkt 6 k.p.k., art. 433 § 1 i 2 k.p.k. oraz art. 457 § 2 i 3 k.p.k., wyrażające się w braku prawidłowej kontroli odwoławczej i przy prawidłowo dokonanych ustaleniach faktycznych podjętych przez Sąd pierwszej instancji, w sytuacji gdy doszło do przedawnienia karalności czynu zarzucanego oskarżonemu i w sprawie istniała negatywna przesłanka procesowa, o której mowa w art. 17 § 1 pkt 6 k.p.k., co doprowadziło do uchylenia wyroku Sądu pierwszej instancji w sytuacji, gdy wyrok Sądu drugiej instancji obarczony jest bezwzględną przyczyną odwoławczą, określoną w art. 439 § 1 pkt 9 k.p.k.

W konkluzji obrońca wniósł o uchylenie wyroku Sądu drugiej instancji i na podstawie art. 17 § 1 pkt 6 k.p.k. w zw. z art. 113 § 1 k.k.s. umorzenie postępowania.

W odpowiedzi na skargę obrońcy oskarżonego Naczelnik [...] Urzędu Celno-Skarbowego w P. na podstawie przepisu art. 539e § 2 k.p.k. wniósł o oddalenie skargi jako oczywiście bezzasadnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wniesiona przez obrońcę oskarżonego skarga okazała się niezasadna.

Zgodnie z art. 539a § 1 i 3 k.p.k. skargę na wyrok sądu odwoławczego uchylający wyrok sądu I instancji i przekazujący sprawę do ponownego rozpoznania można wnieść, gdy wydanie na etapie postępowania apelacyjnego orzeczenia o charakterze kasatoryjnym naruszało art. 437 k.p.k. lub też, gdy przy wydaniu tego orzeczenia wystąpiła bezwzględna przyczyna odwoławcza z art. 439 § 1 k.p.k. Z treści powyższych przepisów wynika, że rozpoznanie skargi musi ograniczać się do zbadania, czy zachodzi tzw. bezwzględna przyczyna odwoławcza z art. 439 § 1 k.p.k., albo czy sąd odwoławczy uchylił wyrok mimo braku formalnych przeszkód określonych w art. 454 k.p.k. do wydania wyroku zmieniającego oraz czy jest konieczne przeprowadzenie w całości przewodu sądowego (art. 437 § 2 *in fine* k.p.k.). Przedmiotem kontroli w tym postępowaniu jest więc jedynie stwierdzenie, czy uchylając wyrok sądu pierwszej instancji z przekazaniem sprawy do ponownego rozpoznania, sąd odwoławczy kierował się podstawami wydania wyroku kasatoryjnego wskazanymi w art. 539a § 3 k.p.k. oraz czy takie rozstrzygnięcie było w konkretnej sprawie konieczne. Natomiast niedopuszczalne jest, aby Sąd Najwyższy w trybie art. 539a k.p.k. samodzielnie ocenił, czy zachowanie oskarżonego wyczerpuje znamiona czynu zabronionego i doszedł do odmiennych wniosków i z tego powodu uchylił zaskarżony wyrok (zob. *postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 lutego 2017 r., IV KS 6/16, LEX nr 2204960*). Sąd Najwyższy w postępowaniu wywołanym wniesieniem skargi na wyrok sądu odwoławczego nie może oceniać, czy zaistniały merytoryczne podstawy z art. 454 k.p.k. do wydania wyroku zmieniającego – nie jest bowiem władny na podstawie art. 539a § 1 k.p.k. do oceniania materiału dowodowego przedstawionego w sprawie – rozpoznanie sprawy w tym zakresie należy bowiem

do sądów powszechnych. Interwencja Sądu Najwyższego w ten zakres orzekania stanowiłaby naruszenie ich kompetencji do rozpoznania sprawy. Także w tym przypadku nie może ocenić, czy wnioski wysnute przez Sąd odwoławczy na podstawie zgromadzonego i ujawnionego w sprawie materiału dowodowego są prawidłowe.

Sąd II instancji w niniejszej sprawie podkreślił: *„Nie przesądzając ostatecznego rozstrzygnięcia w sprawie podnieść należy, że wywiedziona przez oskarżyciela publicznego apelacja okazała się o tyle zasadna, że inicjując kontrolę instancyjną zaskarżonego wyroku ujawniła konieczność jego uchylenia. Z uwagi na to, iż Sąd Rejonowy zajął się tylko kwestią przedawnienia przestępstwa, nie ustalił czy oskarżony dopuścił się zarzucanego mu czynu, ani strony podmiotowej, zachodzi konieczność przeprowadzenia na nowo przewodu w całości. Wobec powyższego wyrok Sądu Rejonowego w Przemyślu podlegał uchyleniu, a sprawa przekazaniu temu Sądowi do ponownego rozpoznania”.*

Co więcej, Sąd odwoławczy stwierdził - *„Sąd Rejonowy rozpoznając ponownie sprawę przeprowadzi wszystkie dowody, a następnie dokona ustaleń faktycznych, opartych na całokształcie zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, zgodnych z regułami procedowania, logiką i doświadczeniem życiowym. Następnie zaś dokona pełnej analizy prawnej zachowania oskarżonego, jego sposobu działania, motywacji i konsekwencji. Tylko taka pełna analiza pozwoli Sądowi odwoławczemu na ewentualną merytoryczną instancyjną kontrolę orzeczenia. Dopiero po ponownym przeprowadzeniu postępowania dowodowego z uwzględnieniem powyższych zaleceń Sąd I instancji zobowiązany będzie orzec o winie oskarżonego bądź rozstrzygnąć o braku podstaw do pociągnięcia go do odpowiedzialności karnej, na podstawie całokształtu okoliczności prawidłowo ujawnionych na rozprawie głównej”.*

Obecnie obrońca oskarżonego wskazuje - *„Dokonując analizy akt sprawy, trudno byłoby nie zauważyć, że tym co doprowadziło do zaistniałej w niniejszej sprawie sytuacji, uniemożliwiającej przedstawienie oskarżonemu zarzutów przed upływem okresu przedawnienia, była przede wszystkim bierność organów ścigania. Sąd Okręgowy wskazał, że rozpoczęcie biegu przedawnienia miało miejsce z upływem dnia 31 grudnia 2015 r., natomiast Sąd tracił z pola widzenia fakt, że*

dopiero w [dniu] 4 września 2020 r. sporządzono postanowienie o przedstawieniu zarzutów. Dopiero w dniu 31 sierpnia organ prowadzący postępowanie podjął czynności zmierzające do ustalenia pobytu oskarżonego. Dopiero w styczniu 2022 r. udało się organowi ustalić aktualny adres. Od 31 grudnia 2015 r. finansowy organ postępowania przygotowawczego miał możliwość i obowiązek działania w sprawie. Mimo to, postanowienia o wszczęciu dochodzenia i o przedstawieniu zarzutów zostały sporządzone przez Naczelnika Urzędu Skarbowego w S. dopiero w dniu 4 września 2020 r., to jest zaledwie 4 miesiące przed upływem terminu przedawnienia. W tym czasie nie przeprowadzano żadnych dodatkowych czynności (...)".

Zarzuty te więc w sposób oczywisty nie odnoszą się do kwestii, które w świetle art. 539a § 1 k.p.k. uprawniają do wniesienia skargi na wyrok sądu odwoławczego uchylający wyrok sądu I instancji. W świetle treści uzasadnienia wyroku Sądu odwoławczego jasne jest, że konieczne było uchylenie wyroku Sądu I instancji, skoro zgodnie z art. 454 § 1 k.p.k. sąd odwoławczy nie może skazać oskarżonego, który został uniewinniony w pierwszej instancji lub co do którego w pierwszej instancji umorzono postępowanie. W tej zaś sprawie niewątpliwie doszło do umorzenia postępowania przez Sąd I instancji, co nakładało na Sąd odwoławczy obowiązek uchylenia wyroku pierwszoinstancyjnego.

W takim wypadku kontrola skargowa Sądu Najwyższego w postępowaniu prowadzonym w oparciu o art. 539a k.p.k. obejmuje ocenę prawidłowości zastosowania tego przepisu pod kątem spełnienia warunku, że sąd odwoławczy „nie może skazać oskarżonego, co do którego w pierwszej instancji umorzono postępowanie”. W rezultacie, Sąd odwoławczy nie miał możliwości dalszego procedowania w sytuacji, w której uznał, że zachodzą podstawy do wydania wyroku pogarszającego sytuację prawną oskarżonego. Z analizy treści uzasadnienia Sądu odwoławczego wynika przy tym, że podstawą uchylenia wyroku Sądu I instancji nie była wyłącznie sama tylko możliwość wydania takiego wyroku w ponownym postępowaniu przed sądem I instancji, a realne przekonanie o konieczności uznania winy oskarżonego (*tak Sąd Najwyższy w uchwale składu siedmiu sędziów z dnia 20 września 2018 r., I KZP 10/18, OSKNKW 2018, z. 11, poz. 73 oraz wyroku z dnia 24 lipca 2019 r., IV KS 30/19, LEX nr 269538*).

Jest rzeczą oczywistą, że prowadząc po raz kolejny postępowanie, Sąd I instancji będzie miał na uwadze także kwestię ewentualnego przedawnienia karalności czynu zarzucanego oskarżonemu, co konsekwentnie podnosił obrońca.

Mając powyższe na względzie, na podstawie art. 539e § 2 k.p.k. orzeczono jak w części wstępnej postanowienia.

Rozstrzygnięcie co do kosztów postępowania znajduje uzasadnienie w treści art. 539f k.p.k. w zw. z art. 527 § 2 k.p.k.

[J.I.]

[ał]